

TECHNIKA OPERACYJNA

Chirurgia dwunastnicy obejmuje nacięcie dwunastnicy, wytworzenie przetoki dwunastnicy, resekcję dwunastnicy oraz częściowe zespolenie z żołądkiem lub jelitem czczym. Większość tych technik chirurgicznych opisano w innych rozdziałach w związku z innymi narządami, takimi jak żołądek (w rozdziale 7) i trzustka (w rozdziale 9). W tym miejscu Autorzy prezentują jedynie dostęp do dwunastnicy oraz zespół tętnicy krezkowej górnej (naczyniowe uciśnięcie dwunastnicy).

UWAGI CHIRURGICZNE

Dobrych rezultatów procedur chirurgicznych w pierwszej części dwunastnicy można oczekiwać, jeżeli chirurdzy mają odpowiednią wiedzę anatomiczną oraz gdy stosują właściwą technikę i szkieletowanie zachowawcze. Unaczynienie tej części jest problematyczne. Dwunastnica jest jednym z najtrudniejszych obszarów w aspekcie dostępu w czasie zabiegu, ponieważ dwunastnica i trzustka są ze sobą powiązane; dwunastnica i trzustka dzielą ze sobą wspólne unaczynienie (górne oraz dolne arkady trzustkowo-dwunastnicze), a obszar ujścia przewodu żółciowego wspólnego oraz przewodów trzustkowych jest bardzo złożony. Wycięcie trzustki i dwunastnicy należy wykonać w przypadku nowotworu złośliwego, ale w przypadku zmiany łagodnej preferowanym sposobem leczenia są bardziej zachowawcze procedury medyczne, takie jak resekcja częściowa.

Proksymalny odcinek trzeciej części dwunastnicy jest trudnym obszarem zmagani chirurgicznych z powodu swojego związku z głową trzustki oraz wyrostkiem haczykowatym. Ważna jest świadomość obecności naczyń krezkowych górnych, krezki okrężnicy poprzecznej wraz z jej tętnicą brzezną i tętnicą okrężniczą środkową oraz tętnicy krezkowej dolnej pokrytej w większości przypadków przez trzecią część dwunastnicy. Chirurg powinien postępować powoli w czasie pracy nad wyrostkiem haczykowatym, który jest blisko związany z naczyniami krezkowymi górnymi. Arkady trzustkowo-dwunastnicze dolne tworzą wiele małych naczyń krwionośnych, a od tętnicy krezkowej górnej odchodzą niewielkie odgałęzienia.

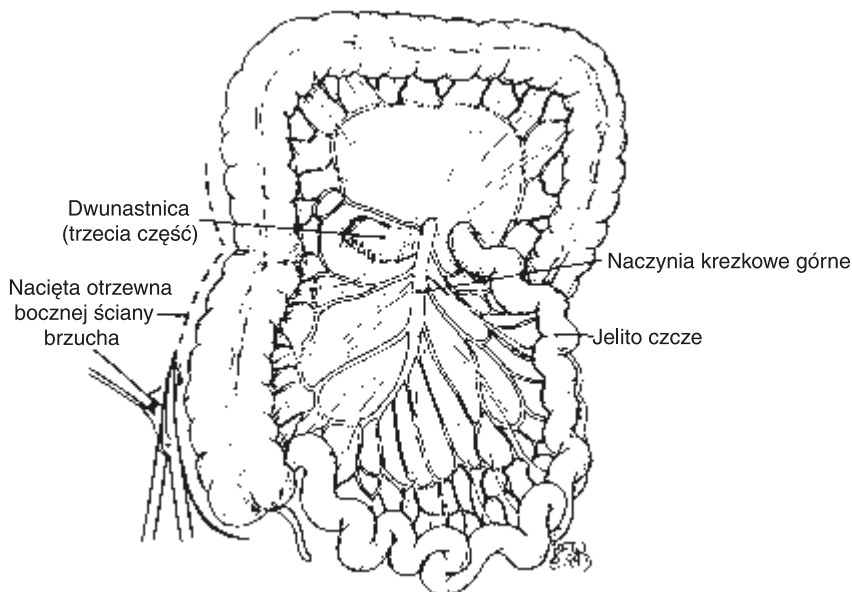
Czwarta część dwunastnicy związana jest z dwoma strukturami anatomicznymi: więzadłem Treitza oraz żyłą krezkową dolną, położoną na lewo od zachyłków przydwunastniczych. Jest to miejsce przydatne dla celów rozpoczęcia eksploracji dystalnej części dwunastnicy (trzecia i czwarta część); chirurg powinien pamiętać, że uwolnienie prawej części okrężnicy i przecięcie więzadła Treitza są konieczne przy właściwym odsonięciu części dystalnej dwunastnicy. Odcinki odgałęzień jelitowych tętnicy krezkowej górnej dostarczają krew w podobny sposób do reszty jelita cienkiego. Tętnice nie mają krążenia obocznego, a jego ściana jest najsłabiej

ukrwiona na granicy przeciwkrezkowej (dwunastnica nie ma krezki; środek ściany przedniej, który pokrywa otrzewna, należy uważać za przeciwkrezkowy).

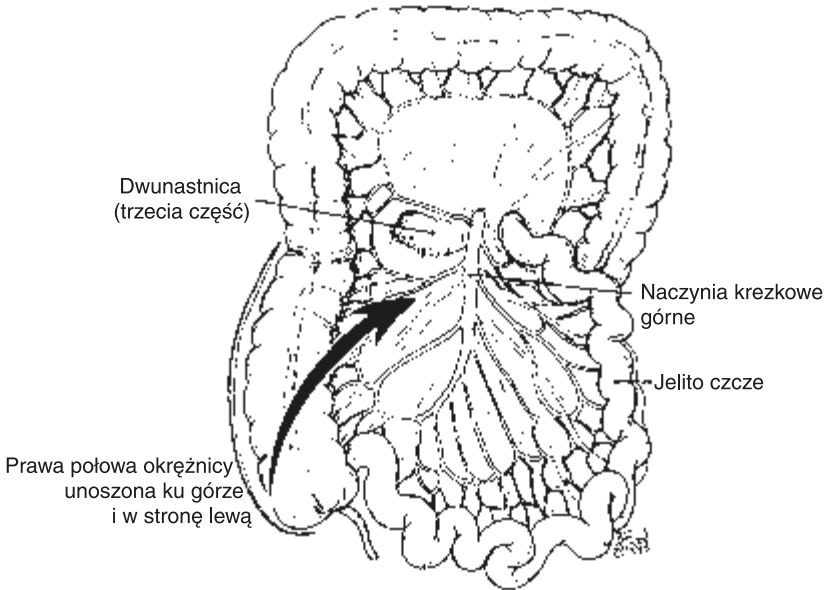
ODSŁONIĘCIE ORAZ UWOLNIENIE DWUNASTNICY (ryc. 8.9–8.11)

Odsłonięcie dwunastnicy może być konieczne w razie urazu jamy brzusznej, operacji trzustki, eksploracji dystalnej części przewodu żółciowego wspólnego, w celu przecięcia więzadła wieszadłowego, aby zlikwidować ucisk dwunastnicy lub skrócić zbyt długą pętlę doprowadzającą po zespoleniu żołądkowo-cieczym, powyżej krezki okrężnicy poprzecznej. Odsłonięcie można uzyskać w następujący sposób:

- Uwolnienie drugiej i bliższej trzeciej części dwunastnicy poprzez nacięcie otrzewnej ściennej wzdłuż części zstępującej dwunastnicy (części drugiej), odciągając ją przyśrodkowo. Taki krok określa się manewrem Kochera. Umożliwia to zbadanie ściany tylnej dwunastnicy i eksplorację części pozadwunastniczej i trzustkowej przewodu żółciowego wspólnego.
- Nacięcie przez kreskę okrężnicy poprzecznej lub sieci większej albo odgięcie prawej połowy okrężnicy odsłania trzecią część dwunastnicy, proksymalnie

Rycina 8.9. Uwolnienie prawej części okrężnicy poprzez nacięcie otrzewnej bocznej ściany brzucha i odsłonięcie trzeciej części dwunastnicy poprzez nacięcie okrężnicy poprzecznej. Zauważ, że żyła krezkowa górna nie została zidentyfikowana.

Rycina 8.10. Strzałka wskazująca kierunek odciągnięcia okrężnicy ku środkowi. Zauważ, że żyła kręzkowa górna nie została zidentyfikowana.

w stosunku do naczyń kręzkowych górnych. Taki krok określa się manewrem Cattella (ryc. 8.10).

- Nacięcie poprzez sieć większą i dalsze odgięcie prawej części okrężnicy zapewnia odślonięcie dwunastnicy dystalnie w stosunku do naczyń kręzkowych górnych. Tnąc fałd ścienny tuż pod zachyłkiem przydwunastniczym, można uwidocznąć część dystalną dwunastnicy. Dwunastnicę można uwolnić jeszcze bardziej poprzez przecięcie mięśnia wieszadłowego.

Uwagi chirurgiczne do zapamiętania:

- Wycięcie samej dwunastnicy jest niemożliwe, ponieważ głowa trzustki jest przytwierdzona do jej pętli. Jediną metodą postępowania jest wycięcie trzustki i dwunastnicy.
- Ważne jest, aby nie podwiązywać obu tętnic trzustkowo-dwunastniczych – górnej oraz dolnej, ponieważ wynikiem takiego postępowania może być martwica głowy trzustki i dużej części dwunastnicy.
- Przewód trzustkowy dodatkowy (Santoriniego) przechodzi pod tętnicą żółdkowo-dwunastniczą. Aby uniknąć uszkodzenia lub przypadkowego zawiązania przewodu, tętnicę należy podwiązać daleko od przednio-przyśrodkowej ściany dwunastnicy, gdzie znajduje się brodawka. Określenie „woda pod mostem”